

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на тема

„Характерни барокови произведения за флейта, включвани в учебния процес и развиващи музикалност, тон и технически умения“

на Ива Любомирова Любомирова

за присъждане на образователна и научна степен

„Доктор“

от проф. Александър В. Спиров

Научното изследване на Ива Любомирова представлява задълбочен научен труд със съществен принос за изясняване на педагогическите проблеми и практическите умения при изпълнението на характерни произведения от епохата на Барока. Трудът, обхващащ 199 стр., съдържа няколко структурни раздела. В първата му част са обобщени сведения за създаването на флейтата, нейното историческо развитие, разновидностите на инструмента и запознаване с различни изходни позиции при изпълнението на музиката от XVIII век. Дисертантката обръща внимание и на бароковите национални школи, спомагащи за предаване на „вярната“ картина за музициране от това време, а именно:

- Италианската – с хомофонната структура и бързите темпа, като силно осезаеми са връзките с цигулковото изкуство – виртуозност, моторност, както и с оперния тематизъм – вокализация на бавните части;

- Немската – запознаваща с усложнената полифонична фактура на Ренесанса, с дълбочина и многообразна трактовка на флейтовия тембър, фрази с дълги дъхове и богато разнообразие при използването на тоналностите;
- Френската – със стремеж към портретизация и изискано грациозни образи, изящество и танцувалност.

Интерес представлява концептуалното ѝ разбиране за вибратото, употребявано във флейтовите варианти на цигулкови сонати от италиански композитори – Верачини, Джеминиани и др., както и за изпълнението на орнаменти и допълнителни украшения характерни за времето си, но почти изключени в съвременните издания на барокови творби и правещи ги „от затворен тип“, т.е. несъответстващи на замисъла на композиторите от тази епоха. Тук бих обърнал внимание и на изтъкнатото от Ива Любомирова завоевание на Барока – импровизацията – като принципът, който стои в основата на музикалното изграждане е мелодико-фигуралното вариране, водещо до украсяване на мелодията.

Бароковата музика създава и своите „шедьоври“, като популярната песен „La Follia“, която е обект на вдъхновение не само за композиторите от тази епоха, но и от следващите две столетия. Поместената от Ива Любомирова таблица ни показва кои най-видни барокови композитори са използвали тази тема в творчеството си, както и композитори от следващите епохи – Хендел, Салиери, Бетовен и др. А цитираните откъси от произведения на Шуман, Брамс, Шопен, Григ, Чайковски и др.

подчертават огромното влияние на бароковите творби в творчеството на композиторите от епохата на романтизма.

Неокласицизмът реставрира принципите на формообразуване на бароковите майстори, както в инструменталното, така и в оперното творчество. Тук дисертантката посочва произведения на Иг. Стравински, Б. Барток, З. Кодай, М. де Файа, П. Хиндемит и др., както и на български композитори, имитиращи общи барокови принципи на формообразуване – П. Владигеров, Л. Пипков, М. Големинов, Ал. Райчев и др.

Определен интерес от фактологична гледна точка е анализирането на дейността на Николаус Харнонкур, който преобръща представите за бароковата музика в целия свят, изграждайки концепция за звука, изпълнен на старинни инструменти.

В глава III авторката изтъква участието на флейтата в контекста на практическите изпълнителски и педагогически проблеми, свързани с бароковата музика. Точно описва и трите основни стадии в процеса на обучение. Положителна е и препоръката ѝ за възстановяване на педагогическата практика по времето на Барока – знанията за музиката да се изучават интердисциплинарно - т.е. всеки ученик в зависимост от възрастта си, общата култура и интелект, да е обучаван по полифония, хармония и музикални форми успоредно с овладяването на инструмента. А подробния анализ на 19 барокови творби с участието на флейта и препратка към цигулката (поради взаимозаменяемостта им в редица

произведения от тази епоха) и провеждане на методологически анализ, основан в най-голяма степен на нейния личен опит, провокира откриването на нови хоризонти във флейтовото изкуство.

Изведената справка за приносните моменти в настоящия труд, съчетана с богатия речников фонд, изобилстващ с професионални термини и художествени понятия, ни убеждават в органичната връзка на теоретичните заключения с педагогическата и концертна практика.

В заключение убедено считам, че изследването на Ива Любомирова притежава безспорни достойнства – висока научна стойност, фактологическа достоверност, актуалност и приложимост и има качества на една пълна по своята съдържателност, проблематика и обем дисертация.

Въз основа на горното становище, а също и на представената творческа продукция

ПРЕДЛАГАМ

на Ива Любомирова да бъде присъдена образователна и научна степен „ДОКТОР“.

проф. Ал. Спиров